255557 ـ شریک شدن در قربانی با کسی که قصد ولیمه‌ی عروسی دارد و اندازه‌ی کافی در ولیمه‌ی عروسی

سوال

یکی از اقوام ما قصد دارد برای غذای عروسی در روز دوم عید گاوی قربانی کند. آیا جایز است که به نیت قربانی با آنان در این ذبیحه شریک شویم؟ و آیا با این کار ثواب کامل قربانی را خواهیم داشت؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

ولیمه‌ی ازدواج با هر غذایی که انسان تقدیم حاضران کند حاصل می‌شود اگرچه غذایی از جو باشد.

در الموسوعة الفقهية (۴۵/ ۲۵۰) آمده است: «فقهای حنفیه و مالیکه و شافعیه و حنابله بر این رای هستند که ولیمه حد اقل ندارد و سنت با هر غذایی ولو دو مُد جو حاصل می‌شود چرا که در صحیح وارد شده: پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ برای یکی از زنانش به اندازه‌ی دو مُد جو ولیمه داد.

و عیاض اجماع را بر این نقل کرده که ولیمه حداقل ندارد و با هر غذایی که ولیمه دهد سنت انجام شده است.

شافعیان می‌گویند: حداقل ولیمه برای توانمند یک گوسفند است و برای دیگران هر چه در توانش می‌باشد زیرا از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ وارد شده که خطاب به عبدالرحمن بن عوف وقتی که ازدواج کرده بود فرمودند: ولیمه ده اگر چه یک گوسفند باشد.

نشائی می‌گوید: منظور این است که کمترین حد کمال یک گوسفند است، چنانکه در تنبیه گوید: و با هر غذایی ولیمه دهد جایز است که این شامل خوردنی و نوشیدنی که برای عقد آماده می‌شود هست اگر چه توانمند باشد.

و گروهی از حنابله بر این تصریح کرده‌اند که مستحب است ولیمه از یک گوسفند کمتر نباشد.

زرکشی می‌گوید: این سخن پیامبر علیه الصلاة والسلام که اگر چه یک گوسفند باشد گوسفند ـ و الله اعلم ـ در این جا برای تقلیل است، یعنی اگر چه با چیز کمی مانند گوسفند باشد.

مردوای می‌گوید: از آن برداشت می‌شود که ولیمه با کمتر از گوسفند هم جایز است و همینطور از آن برداشت می‌شود که بهتر است از گوسفند بیشتر باشد زیرا آن را به عنوان کم قرار داده است.

ثانیا:

برای قربانی یک هفتم شتر یا یک هفتم گاو چنانکه در پاسخ (۴۵۷۵۷) بیان شد کافی است.

ثالثا:

اشتراک در قسمتی از گاو یا شتر جایز است حتی اگر یک یا چند تن از این شریکان قصد قربانی نداشته بلکه قصدش غذای عروسی یا خوردن یا فروش آن یا هر هدف دیگری است.

نووی ـ رحمه الله ـ در المجموع (۸/ ۳۷۲) می‌گوید: جایز است که هفت نفر برای قربانی در یک شتر یا گاو شریک شوند، چه همه از یک خانواده باشند یا پراکنده، یا برخی فقط گوشت آن را بخواهند که در این صورت برای کسی که خواهان قربانی است اشکالی ندارد، چه این قربانی از روی نذر باشد یا تطوع. این مذهب ما است و احمد و جماهیر علما همین را گفته‌اند.

ابن قدامه ـ رحمه الله ـ در المغنی (۱۳/ ۳۶۳) می‌گوید: شتر برای هفت نفر کافی است و همینطور گاو، و این قول اکثر اهل علم است... وی سپس با ذکر برخی احادیث دال بر آن گفته است:

اگر این ثابت شد، پس فرقی ندارد که شریکان [در قربانی] همه از یک خانواده باشند یا نباشند، [قربانی‌شان] فرض باشد یا مستحب، یا برخی قصد قربانی داشته باشند و برخی دیگر قصد گوشت؛ هر یک از آنان نصیب خود را می‌برد و نیت دیگری به او زیانی نمی‌رساند.

بنابراین:

اشکالی ندارد با نزدیکانت شریک شوی به طوری که یک هفتم آن گاو مال تو باشد و قصدت قربانی باشد ـ اما کمتر از یک هفتم برای قربانی جایز نیست ـ و آنها در باقی مانده‌اش هر طور که می‌خواهند تصرف کنند، برای ولیمه‌ی عروسی یا هر کار دیگری.

اما باید اشاره کرد که در قربانی گاو حداقل سن گاو باید دو سال باشد و کمتر از آن جایز نیست حتی اگر گوشتش زیاد باشد. مراجعه نمایید به سوال شماره‌ی (41899).

والله اعلم